
PRACE STUDENCKIE

**Słowo od Rektora Senior Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu
prof. Anety Zelek**

Tym tekstem nasze czasopismo FIRMA I RYNEK chce zainicjować nowy cykl wydawniczy pn. PRACE STUDENCKIE, w którym udzielamy miejsca na publikacje naszych studentów. Okazuje się bowiem, że nasi studenci często przedstawiają bardzo cenne treści w swoich pracach zaliczeniowych, semestralnych, czy dyplomowych. I choć te opracowania nie aspirują do miana publikacji stricte naukowych i są dalekie od unaukowionych, akademickich dyskursów, to same w sobie są bardzo interesujące i świetnie ilustrują spojrzenie młodego pokolenia na współczesne problemy ekonomii i zarządzania. Zatem zapraszamy uprzejmie, wszystkich studentów, którzy mają aspiracje publikacyjne, albo po prostu mają dobre pióro do publikowania swoich dzieł. Zapraszamy też nauczycieli akademickich do rekomendowania ciekawych i ambitnych prac do publikacji w tym cyklu.

W numerze Firma i Rynek 2022/1 (61) proponujemy oryginalny esej Emilii Stachowiak, studentki II roku Zarządzania, tekst dotyczący wielowiekowego już sporu między liberalizmem i interwencjonizmem gospodarczym. Autorka prowadzi bardzo interesujący wywód i osadza go w pewnej prawdziwej scenerii. To awangardowe podejście nie odbiera tekstowi obiektywizmu i stanowi dobry i trzeźwy osąd współczesnego oblicza polityki gospodarczej, silnie ciążącej w kierunku powszechnego interwencjonizmu państwowego.

Zapraszamy do lektury!

Aneta Zelek

Spór między keynesistami a liberałami—kto ma rację?

Wyobraźmy sobie taki obraz: Elbląg, niewielka pizzeria „U Pana Jana”, dość korpulentny, schludnie ubrany mężczyzna pośpiesznie konsumuje pizzę pepperoni zerkając na wyświetlacz swojego iPhone’a. Wyrażnie się gdzieś spieszył, kiedy do lokalu wszedł szczupły gość w nieco sfatygowanej marynarce w krawacie. Rozejrzał się i wyraźnie zaskoczony wykrzyknął:

- *Piotr! To ty?*

Klient od pizzy pepperoni podniósł głowę i po chwili wahania uśmiechnął się szeroko.

- *Paweł, kopę lat, siadaj. Co u Ciebie? - powiedzieli niemal równocześnie i zaraz się zaśmiali.*

- *No cóż, - zaczął Piotr - mam sporą firmę budowlaną i jestem podwykonawcą tutaj niedaleko, buduję przekop przez Mierzeję Wiślaną - widać po nim było niemałe zadowolenie. - A Ty?*

- *Wiesz, jestem wykładowcą ekonomii na lokalnej Wyższej Szkole Ekonomii i Kreatywności Społecznej Flow Cash Baltic.*

- *O rany, poważna fucha - pokręcił głową Piotr - no, no, zawsze miałeś głowę.*

- *Ach przestań, miałem szczęście. Załapałem się, kolega dostał grant z Unii i pojawiło się kilka etatów. Cieszę się jednak, że tobie się udało. Zawsze byłeś liberałem, pamiętasz jak działaliśmy w szkole w kółku młodych liberałów imienia Milтона Friedmana?*

Rozmowa trwała jeszcze dość długo, a przypadkiem usłyszał ją właściciel restauracji. Pan Jan pokręcił tylko głową i pomyślał “i kto tutaj jest liberałem?”, po czym pozbił brudne naczynia z sąsiedniego stolika i zanosił do kuchni, jak to często bywa w zastępstwie kelnerów, które co rusz się zmieniają się w poszukiwaniu lepszych zarobków.

Taka scenka wydaje się być dobrym przyczynkiem do dyskusji: kto w dzisiejszych czasach jest prawdziwym liberałem, a kto keynesistą? Czy w ogóle taki podział obecnie ma sens? John Maynard Keynes, urodzony jeszcze w XIX wieku, w czasach rozkwitu liberalizmu zrozumiał, że nie da się dłużej efektywnie rozwijać państw kapitalistycznych licząc wyłącznie na samoregulującą się gospodarkę rynkową, która od kryzysu do rozkwitu sama będzie powracała do stanu równowagi. Szczególnie było to widać podczas I Wojny Światowej kiedy to de facto rozpoczęła się kariera Keynesa, który skutecznie przywrócił stan równowagi w brytyjskiej gospodarce. Potem w czasach Wielkiego Kryzysu sformułował swoją teorię interwencjonizmu państwowego wychodząc z założenia, że główną przyczyną kryzysu jest brak popytu w odpowiedzi na podaż, a brak popytu wynika z niedostatecznej ilości pieniędzy w gospodarce, co z kolei jest spowodowane bezrobociem i brakiem możliwości zarobkowania. Stąd już był tylko krok do sformułowania teorii która doprowadziła do inwestycji państwowych w czasach Wielkiego Kryzysu w USA, a potem do zamówień publicznych na niespotykaną skalę w czasie II Wojny Światowej, co pozwoliło osiągnąć Stanom Zjednoczonym Ameryki Północnej pozycję dominującą, która w zasadzie trwa do dzisiaj.

Czym w takim razie jest liberalizm? To system, który każdy student lubi najbardziej. System prosty w swojej istocie, system w którym istnieje pełna wolność gospodarcza w ramach istniejącego prawa, samoregułująca się gospodarka, gdzie podaż jest regulowana popytem, poziom płac wynika z ilości pracowników na rynku, a przeciętny liberał marzy o sytuacji kiedy bezrobocie ma przynajmniej dwucyfrową liczbę, by płaca minimalna była niska (a po co w zasadzie płaca minimalna?), a robotnik pracuje chętniej i jest bardziej wydajny.

Dlaczego więc tak dobry system trzeba było ratować, a Keynes musiał stać się ratownikiem? Otóż okazało się, że w naturze ludzkiej leży nadmierne oszczędzanie oraz gromadzenie dóbr. Kapitałiści nie chcieli płacić ludziom "za dużo", a sami gromadzili nadwyżki z zysków. Rodząca się średnia klasa nie była jeszcze dość liczna aby zrównoważyć popyt, a najliczniejsza klasa niższa oraz niższa średnia nie miała dość środków na rozwój. Wynikiem tego, dóbr nie było gdzie zbywać, ponieważ popyt nie równoważył podaży. Stąd pomysł, aby państwo inwestowało w gospodarkę, a to organizując roboty publiczne, a to zamawiając środki na prowadzenie wojny, czy też w końcu finansując rozwój nauki chociażby poprzez rozdawanie grantów na badania, co znacząco stymuluje gospodarkę.

Naturalnie oba te systemy są niewątpliwie kapitalistyczne ze swoimi wadami i zaletami, i dopóki zajmowały się nim partie prawicowe, o zgrozo, a takimi de facto były w porównaniu do stanu obecnego zarówno Demokraci i Republikanie w Stanach Zjednoczonych jak i Laburzyści i Torysi w Zjednoczonym Królestwie, to dyskusja była zajadła, ale bardziej akademicka. Sytuacja zaczęła się zmieniać kiedy liberalizmu ubywało, a Keynesizm zaczął przybierać formę nieco socjalistyczną, co współcześnie widać w polityce Unii Europejskiej oraz właściwie w każdym jej państwie członkowskim (również w Polsce). Ogromnym beneficjentem interwencjonizmu na wielką skalę stały się korporacje międzynarodowe, które już oficjalnie lobbują w Brukseli i w stolicach państw członkowskich.

Jakie przykłady wpływu interwencjonizmu można obecnie wymienić? Otóż cała polityka rolna czyli dotacje do produkcji rolnej (Adam Smith chyba przewraca się w grobie), polityka klimatyczna, która przefasowała przemysł energetyczny, motoryzacyjny oraz zmarginalizowała przemysł ciężki, w tym wydobywczy. Można by rzec, że większy wpływ na wygląd i wyposażenie samochodu w Unii Europejskiej ma urzędnik w Brukseli aniżeli projektant w fabryce Fiata czy Mercedesa.

Czyli kto miał rację, keynesiści czy liberałowie? Nie wiadomo, bo rządzą socjaliści.

Wracając do historii z początku eseju, chyba słusznie kiwał głową Pan Jan: Piotr korzysta z inwestycji Państwa i to jakże potężnej, chyba żaden z niego liberał, jednak jakby nie patrzeć to przedstawiciel gospodarki rynkowej, bardziej keynesista. Profesor Paweł? Od grantu do grantu, niech żyje Unia dopóki daje, trudno go uznać za jednego lub drugiego, najbliższym mu do socjalizmu. Prawdopodobnie jedynym liberałem jest ledwo wiążący koniec z końcem Pan Jan i oby go nie wykupiła korporacja spod znaku kurczaka lub hot-doga.

Bibliografia

- encyklopedia.pwn.pl/haslo/interwencjonizm;3915184.html?fbclid=IwAR1jtt_nFK-WCBullVcYk6R6zF_vqvt1tjKOOIx476BA2F_BWJyZcWz9akY [dostęp z dnia: 25.02.2022].
- encyklopedia.pwn.pl/haslo/keynesizm;3921895.html?fbclid=IwAR2w4apWUIGdKdmfxxoYvQVrOhDzzGCBjGgxI5XITIGVDciwS6-nCmPDtM [dostęp z dnia: 25.02.2022].
- obserwatorfinansowy.pl/tematyka/makroekonomia/trendy-gospodarcze/zanim-nadejdzie-liberalizm-rozczarowac-musi-keynesizm/?fbclid=IwAR2PpyUNLfO93iwe4SwU4XnH-oCZZcG3tcjLUZGP00Ipd5iiAfkS5FuBpDE [dostęp z dnia: 25.02.2022].
- smith.pl/en/node/24?fbclid=IwAR2Ij3TtGtOaNvctIPXCKzQHixuO2ZBfJm6oyhkplw1zxrBCgU-J0oNBRxM [dostęp z dnia: 25.02.2022].
- ukw.edu.pl/download/55528/Aksjologiczne_i_ideowe_fundamenty_doktryn_liberalnych_wobec_kwestii_ekonomicznych.pdf?fbclid=IwAR2uZcvXxCtEBtK3wg6tPsz60SDNuDfzPYjpk0xy42TKRydu9gXKOIB3oiU [dostęp z dnia: 25.02.2022].
- wneiz.pl/nauka_wneiz/sip/sip19-2011/SiP-19-5.pdf?fbclid=IwAR27jeyDWXUpQRlaUwDJiZZIM1IRDq2KmL4B4ZJSTc3528TzrlkFWQIL3C8 [dostęp z dnia: 25.02.2022]